

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра технологій виробництва молока та м'яса

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет тваринництва та водних біоресурсів
«19» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
З ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА ТА ЯЛОВИЧИНИ»**

Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Освітня програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Факультет	Тваринництва та водних біоресурсів
Розробники	Костенко В.І. професор, доктор с.-г. наук; Угнівенко А.М. професор, доктор с.-г. наук; Носевич Д.К. доцент, кандидат с.-г. наук; Чумаченко І.П. доцент, кандидат с.-г. наук; Антонюк Т.А. доцент, кандидат с.-г. наук

Опис навчальної практики з дисципліни «Технологія виробництва молока та яловичини»

Практика проводиться на другому курсі впродовж одного тижня. Передбачено вивчення біологічних особливостей великої рогатої худоби, технологічних умов утримання і використання, основ племінного обліку і оцінювання тварин та правил і техніки машинного доїння і первинної обробки молока.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	204 - «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»	
Освітня програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	30	
Кількість кредитів ECTS	1	
Кількість змістових модулів	-	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	2	
Семестр	4	
Лекційні заняття		
Практичні, семінарські заняття	30 год	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота		
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання		

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної практики

Метою навчальної практики є набуття студентами навичок роботи на підприємствах, що утримують велику рогату худобу та спеціалізуються на виробництві молока та яловичини.

Завдання навчальної практики з технології виробництва молока та яловичини:

1. Засвоїти принципи і правила машинного доїння корів;
2. Навчитись визначати ознаки м'ясної і молочної продуктивності великої рогатої худоби;
3. Отримати навички ведення виробничого і племінного обліку та проведення комплексного оцінювання тварин;
4. Набути навичок з моніторингу годівлі великої рогатої худоби;
5. Ознайомитись з особливостями утримання великої рогатої худоби різних статевих і вікових груп.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зоотехнічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва.

СК 6. Здатність застосовувати базові знання з економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва.

СК 7. Здатність здійснювати контроль технологічних процесів при виробництві та переробці продукції скотарства.

СК 11. Здатність застосовувати знання з морфології, фізіології та біохімії різних видів тварин для ефективного ведення технології виробництва і переробки їх продукції.

СК 12. Здатність організовувати та управляти технологічним процесом переробки продукції тваринництва.

СК 13. Здатність аналізувати господарську діяльність підприємства, вести первинний облік матеріальних цінностей, основних засобів, праці та її оплати.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН-1. Виконувати параметри та здійснювати контроль технологічних процесів з виробництва і переробки продукції тваринництва.

ПРН-5. Контролювати якість виконуваних робіт.

ПРН-10. Застосовувати нормовану годівлю тварин.

ПРН-12. Наслідувати основні принципи економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва.

ПРН-13. Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль сучасних технологій з виробництва молока та яловичини.

ПРН-16. Впроваджувати знання з морфології, фізіології та біохімії тварин у технологічний процес виробництва і переробки продукції тваринництва.

ПРН-17. Організовувати та управляти технологічним процесом переробки продукції тваринництва.

ПРН-18. Аналізувати господарську діяльність тваринницького підприємства, вести первинний облік матеріальних цінностей, основних засобів, праці та її оплати.

ПРН-20. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПРН-21. Показувати знання основних історичних етапів розвитку предметної області

2. Бази практики

Основними базами навчальної практики з технології виробництва молока та яловичини є молочно-товарні ферми відокремлених підрозділів Національного університету біоресурсів і природокористування України та навчальні лабораторії кафедри технологій виробництва молока та м'яса, зокрема:

- ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція»;
- ВП НУБіП України «Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка»;
- навчальна лабораторія «Технології виробництва продукції скотарства»;
- навчальна лабораторія «Якості м'яса»;
- навчальна лабораторія «Якості молока та молочних продуктів».

При підготовці фахівців за цільовим договором з сільськогосподарськими підприємствами, навчальна практика з технології виробництва молока та яловичини може проводитись на базі інших сільськогосподарських підприємств, якщо це передбачено договором.

3. Організація проведення практики

Керівниками навчальної практики з технології виробництва молока та яловичини є науково-педагогічні працівники кафедри технологій виробництва молока та м'яса.

Перед виїздом на практику студент повинен пройти медичний огляд і одержати допуск до роботи з тваринами та продуктами харчування.

Перед початком практики кожен студент проходить вступний загальний інструктаж та інструктаж на робочому місці з техніки безпеки при

роботі з машинами і механізмами на фермі та обслуговуванні великої рогатої худоби, а також із правил охорони праці, протипожежної безпеки і внутрішнього розпорядку на фермі. Після проходження інструктажу кожен студент розписується у відповідному журналі і отримує допуск до проходження практичних занять.

Навчальна практика проводиться протягом двох тижнів. Порядок проведення практичних занять згідно із завданнями практики визначається внутрішнім розпорядком бази практики. Проведенню практичних занять передують теоретичне заняття, на якому пояснюються принципи виконання робіт і наводиться їх наукове обґрунтування. Для отримання практичних навичок роботи на фермах студенти закріплюються за досвідченими працівниками і виконують практичні завдання спільно з ними під наглядом керівника.

За час навчальної практики з технології виробництва молока та яловичини студенти можуть працювати на посадах, які пов'язані з обслуговуванням тварин, машинним доїнням і обліком молока. Орієнтовний перелік посад наступний: оператор машинного доїння (дояр), обліковець, лаборант лабораторії якості молока, тваринник.

Після закінчення навчальної практики керівник перевіряє правильність виконання робіт студентами. За результатами перевірки практичних навичок і теоретичних знань студенти отримують залік.

4. Зміст практики

Тематичний план навчальної практики з технології виробництва молока та яловичини

День	Назва теми	Кількість годин
1	Принцип роботи та технічна характеристика доїльної установки. Виконання операцій машинного доїння та контроль за їх перебігом. Проведення щоденного та періодичного догляду доїльного обладнання.	6
2	Проведення контрольного доїння. Облік молока, визначення його якісних показників з використанням аналізаторів.	6
3	Оцінка молочної продуктивності корів та їх придатності до машинного доїння. Визначення ознак м'ясної продуктивності, контроль росту молодняку.	6
4	Виробничий та племінний облік у господарстві. Комплексне оцінювання великої рогатої худоби.	6
5	Моніторинг годівлі корів і молодняку. Оцінювання умов утримання різних статевих і вікових груп худоби. Екзамен.	6
	Всього	30

5. Індивідуальні завдання

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань для студентів:

1. Провести машинне доїння групи корів;
2. Провести розбирання, складання доїльного апарата та підготувати його до доїння;
3. Відібрати проби молока під час контрольного доїння та визначити величину надою та хімічний склад молока;
4. Заповнити форми виробничого обліку за фактичними даними роботи ферми.
5. Провести оцінювання екстер'єру і придатності корів до машинного доїння.
6. Визначити живу масу і оцінити кондиції тварин.
7. Оцінити групу тварин за комплексом ознак.
8. Проаналізувати умови утримання і годівлі тварин на фермі

6. Методичні рекомендації

Засвоєння знань і навичок з технології виробництва молока та яловичини відбувається згідно з тематичним планом навчальної практики. Кожна тема в тематичному плані містить аудиторні (теоретичні заняття) і самостійну роботу (практичне виконання завдань необхідне для отримання навичок).

Під час аудиторних занять студентам викладаються теоретичні основи даної теми, діючі правила виконання робіт і вимоги до них згідно з нормативними документами, показуються приклади виконання окремих операцій.

Під час самостійної роботи студенти особисто виконують індивідуальні завдання згідно з тематичним планом під наглядом керівника і працівників ферми, за якими вони закріплені.

У навчальний час студент приймає участь у доїнні корів, догляді за худобою та допомагає технологам господарства виконувати їх обов'язки. Після перевірки отриманих навичок, у не навчальний час, від може підміняти працівників господарства і самостійно виконувати окремі операції.

7. Матеріально-технічне забезпечення

Практика з технології виробництва молока та яловичини повинна проходити на молочно товарній фермі сільськогосподарських підприємств та в спеціалізованих лабораторіях. Для проходження практики необхідні наявність дійного стада корів, доїльної установки, доїльних апаратів, молочного відділення ферми, аналізаторів молока, вагів для худоби, бланків форм виробничого і племінного обліку.

8. Методи навчання

- проблемне навчання;
- практико-орієнтоване навчання;
- навчання через дослідження;
- командна робота.

9. Методи та засоби діагностики результатів навчання

- усне або письмове опитування;
- пірінгове оцінювання.

10. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

10.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Принцип роботи та технічна характеристика доїльної установки. Виконання операцій машинного доїння та контроль за їх перебігом. Проведення щоденного та періодичного догляду доїльного обладнання.	ПРН-1, 5, 10, 12, 13, 16, 17, 18, 20, 21 Зокрема здійснювати контроль технологічних процесів з виробництва продукції тваринництва скотарства, контролювати якість машинного доїння, застосовувати нормовану годівлю великої рогатої худоби, застосовувати основні принципи менеджменту у виробництві продукції скотарства, здійснювати технологічний контроль під час з виробництва молока та яловичини, використовувати знання з морфології, фізіології та біохімії тварин, управляти технологічним процесом первинної обробки молока, аналізувати господарську діяльність тваринницького підприємства, вести первинний облік, застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики, показувати знання основних історичних етапів розвитку технологій в скотарстві.	14
Проведення контрольного доїння. Облік молока, визначення його якісних показників з використанням аналізаторів.		14
Оцінка молочної продуктивності корів та їх придатності до машинного доїння. Визначення ознак м'ясної продуктивності, контроль росту молодняку.		14
Виробничий та племінний облік у господарстві. Комплексне оцінювання великої рогатої худоби.		14
Моніторинг годівлі корів і молодняку. Оцінювання умов утримання різних статевих і вікових груп худоби.		14
Всього за практичну роботу		70
Екзамен		30
Всього за практику	(Практична робота + екзамен) ≤ 100	

10.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	не задовільно

10.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання заліку відбувається із дозволу викладача за наявності поважних причин.
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

11. Навчально-методичне забезпечення

1. Костенко В.І. Технологія виробництва молока і яловичини (підручник). К.: НУБіП України, 2024. 766 с.
2. Угнівенко А.М., Колісник О.І., Кос Н.В. М'ясне скотарство. Підручник. Київ: ЦП Компринт, 2020. 536 с.
3. Інструкція з бонітування великої рогатої худоби молочних і молочно-м'ясних порід; Інструкція з ведення племінного обліку в молочному і молочно-м'ясному скотарстві. - К: "ППНВ", 2004. - 76 с.
4. Костенко В.І. Технологія виробництва молока і яловичини: практикум. – К.: Агроосвіта, 2014. – 456 с.
5. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку виробничих запасів в сільськогосподарських підприємствах. Затверджено наказом Міністерства аграрної політики України від 21 грудня 2007 року №929
6. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів в сільськогосподарських підприємствах. Затверджено наказом Міністерства аграрної політики України від 21 лютого 2008 р. № 73
7. Нормативно-правові акти з питань ідентифікації і реєстрації тварин. – К.: ТОВ “КТШ-Принт”, 2004. – 92 с.